

Rudar izhaja trikrat na mesec in sicer prvi, drugi in četrti četrtek v mesecu z datumom naslednjega dne. Naročnina za celo leto 4 K, pol leta 2 K in četrt leta 1 K. Posamezne številke po 10 v.

RUDAR

Reklamacije so proste poštnine. Nefrankirana pisma se ne sprejmejo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati po dogovoru. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani Ilirska ulica 22, drugo nadstropje.

..... Glasilo slovenskih rudarjev.

Kdo je razlaščen?

Čudno logiko rabijo naši nasprotniki, kadar se jim zdi potrebno napasti programatične zahteve socialistične stranke in pobijati socializem vobče. Tako je nedavno tega neki katoliški list pisal, da sprememba privatne lastnine proizvodjalnih in distributivnih sredstev v kolektivistično, oziroma razlaščenje kapitalistov kakor zahtevajo socialisti, pomeni »tatvino«. In socialisti da vsled tega »priporočajo tatvino«.

Kako modro! Za ljudi, kateri imajo 365 dni v letu možgane na počitnicah, in kateri obenem mrzijo socialiste, a ne vedo zakaj, je taka trditev mastna klobasa, češ: Aha, zdaj vas pa imamo! Vi socialisti bi radi orožje kapitaliste njih lastnine! Vi zastopate tatvino!

Vredno je spregovoriti o tem par besed. Kaj so proizvodjalna in distributivna sredstva? Zemlja, rudniki, premogokopi, tovarne, mašine, orodje itd. so proizvodjalna sredstva? železnice, parobrodi itd. so pa distributivna sredstva. Ta sredstva obenem predstavljajo kapital. Denar samoobsebi ni kapital; denar le predstavlja fiktivni kapital, bodisi surovi material: zemljo, rudo, les, itd. ali pa izgotovljeno, rabno blago, dobrine.

Kako pa je kapitalist prišel do kapitala? Na kakšen način si je kapitalist prisvojil proizvodjalna sredstva? Kdor študira zgodovino kapitalizma in pa razvoj modernega industrializma, lahko odgovori na to vprašanje. Gospodujoči sloji so jemali drugi drugemu in po staroin srednjeveških nazorih je bilo to popolnoma pravično, po človeškem in »modernem« pravu tudi. Zgodovina kapitalizma je zgodovina nasilnega razlaščenja drugih, pa naj to zgodovinarji olepšujejo kolikor hočejo.

Pojdimo dalje. Kapitalist danes poseduje rudnik. On ali bivši lastnik je našel rudo; ogradil je dotično parcelo daleč na široko, kolikor se mu je zahotelo in rekel: To je moje. Seveda, po starem pravu je to pravično! Toda ruda sama na sebi je mrtev kapital in brez vsake koristi, dokler leži v zemlji nedotaknjena. Kapitalist oziroma lastnik rude bi gladu umrl poleg vseh milijonov vrednosti svoje lastnine, ako bi ne bilo neposestnikov — proletarcev — delavcev, ki so voljni dvigati rudo na površje. Ruda zadobi svojo vrednost šele tedaj, ko je izkopana in spravljena na površje. Z drugimi besedami: delavec in samo delavec šele pretvori rudo v fiktivni kapital in ji da pravo vrednost. Kapitalist najme delavce, da zanj kopljejo rudo; zgradi topilnice, kjer zopet delavec spremeni rudo v kovino; zgradi tvornice, kjer zopet delavec izdeluje iz kovine razne uporabne predmete; gradi železnico, katera prevaža rudo in izgotovljeni produkt naprej. Kapitalist res založi denar. Toda denar predstavlja kapital, katerega je delavec vzel iz zemlje. Ruda sama na sebi, kakor smo rekli, ni vredna nič,

dokler leži v zemlji. Naj kapitalist poseduje rudnine celega sveta, revež je, če se rudnin nihče ne dotakne. Delavec šele, delovna sila je edini faktor, kateri stvarja rabni kapital in vse bogastvo. Kaj pa imajo delavci od tega? Le majhken, majhken del tistega kar ustvarijo. Za uporabo svoje magične delovne, bogastvo tvorne sile, brez katere je ves kapital mrtva stvar, obdržijo le majhno drobtino, recimo dve desetini svojega produkta v obliki plače ali mezde. Ostalih osem desetini dobi kapitalist ne da bi za las vrednosti kaj produciral. Kapitalist vzame delavcu osem desetini vsega produkta le zato, pravi, da je proizvodjalno sredstvo: rudnik, tovarna, mašina itd. njegova in samo njegova lastnina.

Tako torej vidimo, da se pod privilegijem privatne lastnine proizvodjalnih sredstev izvršuje največje sistematično razlaščenje, kar jih more človek misliti. Današnji mezdni sistem proizvodjanja ni nič drugega kakor nepretrgano razlaščenje katerega izvršuje kapitalist nad delavcem. Seveda, kapitalistična pamet, ki se še vedno drži starega, barbarskega nazora, ne more tega zapopasti. Ta nazor je star kolikor je stara privatna lastnina, le forme so spremenjene. Tako na primer je lastnik v starih časih — in še pred 50 leti v Ameriki — kupil delavca z vsem njegovim telesom; delavec (suženj) je bil njegova lastnina ravno tako kakor konj ali klobuk; hranil ga je in oblačil, a če se mu je poljubilo, ga je tudi ubil. Danes kapitalist ne more več kupiti delavca telesno, pač pa kupi njegovo delovno silo. Ker sta pa delavec in njegova delovna sila neločljiva, tedaj kapitalist z delovno silo vred kupi tudi delavca, dasiravno se mnogi delavec tega ne zaveda. Kaj je torej razlika? In kakor je bila svojčasno telesna sužnost nekaj kar mora biti, tako se smatra danes mezdna sužnost nekaj kar mora biti in ostati na vse večne čase. To je tisti barbarski nazor, kateri še vedno »pana« delavce, da si drugače ne morejo predstavljati sistema — da mislijo, da tako mora biti — da smatrajo kapitaliste za svoje dobrotnike, ki jim dajejo zaslužek in da brez njih bi ne mogli živeti. Po tem nazoru je jeden človek več kot drug; jeden sme celo življenje prelenariti v brezdelju, a drugi mora zanj delati — in vse to vsled privilegija privatne lastnine proizvodjalnih sredstev, ki mora biti sveta in nedotaknjena.

Ponavljamo še enkrat in na kratko:

Privatna lastnina vseh proizvodjalnih in distributivnih sredstev temelji na krivici, na razlaščenju. Pridobljena je nasilnim potom. Po naravnem pravu, ki je temelj modernega človekoljubnega nazora, nima noben človek pravice nad življenjem drugega človeka. Moderni industrializem, ki je vedno večji in popolnjujoči faktor v proizvodjanju potrebščin, je priklenil delavca na mašino, tako da je današnji delavec del. živ privešek mašine. Ker pa kapitalist pose-

duje mašino in ostala proizvodjalna sredstva, poseduje konsekvantno tudi delavca. S tem, da je delavec mezdni suženj, je obenem tudi njegovo življenje popolnoma odvisno od kapitalista. Kapital sam na sebi je mrtev, dokler ga delavec ne preobrazuje v raben produkt; vsled tega je delavec jedini stvarnik vsega bogastva in pospeševatelj kulture. Po vsej pravici torej vse bogastvo, ves kapital, narumni in producirani spada tistim, ki ga preobrazujejo in ustvarijo. Dokler pa delavec tega nima, je razlaščen za plod svoje delovne sile.

Ali se torej sme razlaščenje kapitalistov smatrati za tatvino? Ako ti nekdo vzame sukno in ti skočiš za njim in mu jo vzameš nazaj — kdo je tat, ti ali on? Ravno na ta način se produktivnemu ljudstvu odvzame svoje pravice, ali je potem to tatvina, če delavstvo zahteva nazaj, kar je bilo njemu vzeto? S preobratom privatne lastnine v kolektivistično bo šele poravnana tisočletna krivica, ki se je zgodila produktivnim slojem; ljudstvo bo dobilo nazaj kar mu gre po naravnem pravu. Proizvodjalna sredstva — zemlja, rudniki, premogokopi, tovarne, mašine itd. — bodo skupna last vseh ljudi. Bodoči človek ne bo rekel: To je moje — temveč: To je naše, nas vseh. S kolektivistično lastnino, ki pomeni socializacijo lastnine in socialistični način proizvodjanja, nastopi šele pravo blagostanje človeštva.

V interesu vsakega delavca torej je, da deluje za razlastitev kapitalistov. Z drugimi besedami: boriti se mora v socialističnih vrstah.

Poslovanje razsodišč bratovskih skladnic v letu 1911.

Uradno poročilo o poslovanju razsodišč bratovskih skladnic nam nudi nekaj vpogled v naše bratovske skladnice, nekaj pregled »kukavosti« posebno kar se tiče rudarskega zavarovanja. Uradno poročilo kar tako, nekako vendar vrednost sedanjih bratovskih skladnic predočuje in postavlja zakon na prav drastičen način nasproti praktičnemu izvajanju.

Po gori omenjenem uradnem poročilu je leta 1911. v Avstriji bilo 136 bolniških blagajn, katere so imele 180.708 članov. (Leta 1910. je bilo 140 bolniških blagajn s 178.904 člani) in 152 pokojninskih (provizijskih) blagajn, katere so štejele 179.477 članov. (Leta 1910. je bilo 149 pokojninskih blagajn, ki so štejele 177.594 članov). Število bolniških blagajn se je skrčilo za 4, nasprotno pa se je število pokojninskih blagajn pomnožilo za 3.

Poleg 24 tožb, katere so pohajale še iz leta 1910. in so še čakale svoje rešitve je bilo tekom leta 1911. proti bolniškim blagajnam vsega skupaj vloženo 39 tožb. Kar se rešitve navedenih tožb tiče, je razmerje sledeče: Odloženi sta bili

LISTEK.

Od Dunava do Vardarja.

Spisal Hugo Šule, poslovenil Ivan Tokan.

(Dalje.)

Popoldan preplavljajo velikanske trope kmetov iz okolice skoraj vse belgrajske ulice, ceste in trge, ki prihajajo, da nastopijo vojaško službo. V vsaki tropi se nahaja tudi kak zodec, ki igraje bodisi na gosli, tamburici ali svetoznani harmoniki, povzdiguje navdušeno razpoloženje. Tudi stare bojne pesmi guslarjev nam v potegnjenih melanholičnih zvokih udarjajo na uho. A čudno, vse velikanske množice mož, ki hite iz dežele v mesta, kakor sem to imel tekom drugega tedna priliko opazovati, sestajajo iz samih od dvajset do trideset let starih ljudi, skoraj vseskozi močnih postav, katere so, kakor viditi, telesno pač vsi sposobni težo orožja in napore vojske prenašati. Za to sem jih smatral za rezerviste, ki so morda bili na kratkem dopustu in se sedaj vnovič poklicani vračajo zopet pod zastave. Začudil sem se, da so Srbi mogli ob Bregalnici tako močno nastopiti, med tem ko se je mnogo tisočev njihovih

mož mudilo še pri domačem ognjišču. Toda kmalu sem bil poučen, da sem se motil. Stvar pa mi je postala še bolj čudna, ko sem zvedel, da se je vse te mnoge tisoče broječih močnih in cvetočih mladih mož smatralo do sedaj za nesposobne za vojake. Vsi so bili v mirnem času, v katerem vzdržuje Srbija le nekaj čez dvajset tisoč mož pod orožjem, prezrti. Sedaj pa so njihove fizične moči glede sposobnosti za orožje še enkrat preiskali in dognali, da v kritičnih časih ni treba postopati tako izbirčno kakor v mirnih dnevih, v katerih sicer dvajset tisoč mož zadostuje. Število vseh do sedaj ne sposobnih, ki pa so se kar na enkrat spremenili v sposobne, in ki vseskozi izgledajo tako, da ne bi jih nobena avtrijska naborna komisija pri glavnem naboru pustila bežati, znaša baje sto tisoč mož. In če bi bila morda le polovica tega verojetna, vse eno se človek ne more dosti načuditi. Ali je morda taka balkanska dežela kar se tiče njene vojaške sile naravnost neizčrpeljiva?

Dva in tri četrtine milj. prebivalcev je štela stara Srbija. Od teh jih pa je, ko je prišlo ob Bregalnici do vnovične bitke že stalo tristo tisoč na bojnem polju in sedaj se tem še najmanj petdeset tisoč orožja sposobnih in kakor sem se na lastne oči prepričal res sposobnih mož pridruži! Ali je to mogoče? Ali ni veljalo do

sedaj za nekaj naravnost neverjetnega, da je Prusija leta 1813 postavila proti sovražniku na noge desetino svojih prebivalcev? Ali se ni to smatralo za skrajno napetje sil do skrajnosti razburjenih strasti ljudstva? Sedaj pa je srbski narod vse to prekosil.

Poslal je tekom balkanske vojske na bojna polja več kakor petnajst odstotkov svojih pripadnikov, in zdi se, da velja o Bolgarjih in Grkih ravno isto.

Ne da se prezreti, da se vojskujoči se balkanski narodj pojem o splošni brambni dolžnosti na dosedaj nezaslišano mero raztegnili in uveljavili. V Evropi se bo to dejstvo gotovo prej ali slej čutilo. V Evropi, kjer so vojaški strokovnjaki do sedaj po svojem nazoru in notranjem prepričanju smatrali prav za prav tudi že starejše letnike rezervistov za nekaj balast, so z velikim razočaranjem zaznali, da v Srbiji in Bolgariji veteranci, ki so se vojaški službi že davno odvadili in ki že drugod pripadajo črni vojski, v ognju in na pohodu niso za najmlajšimi vojaki redne vojske prav nič zaostajali. Sicer pa Srbi začetkoma sami niso verjeli, da bodo mogli njihove divizije, ki so jih sestavili iz dvaintrideset do osemindtrideset let starih mož porabljati v bojnih črtah v fronti. Sami so se čudili, da je pri Kumanovem z njimi tako dobro šlo. Seveda so po tozadevni izkušnji postali

spodje, kateri po leta dolgo poznajo razmere delavcev, administrativno (upravno) delo v podjetjih in trgovske navade, bodo rekli, da ta zakon ne ugaja in se mora odpraviti.«

6. Premogokop »Adria«, Britof-Vrem (August Prister): »Tudi v mojem malem podjetju sem opazil male nedostatke, ki jih kot mali podjetnik še bolj čutim, ker nimam celo vrsto uradnikov na razpolago, za to so moji uradniki skozi ta zakon močno obremenjeni z delom, ne da bi imeli delavci kak izdaten dobiček od tega. S predplačilom pred zadnjim izplačevanjem so bili delavci zadovoljni.«

7. Trojana (M. Glasener): »Mi smo prav tega mišljenja kot rudarska zadruga za Tirolsko. Odstranitev štirinajst dnevnega izplačevanja je tudi želja naših delavcev (?). Žene delavcev žele mesečno plačo v svrhu rednega gospodarstva« (!).

8. St. Janž: »A. Težavnost sedanjega izplačevanja vpliva na celotno podjetje, knjigovodstvo itd. na velikansko neugoden način. B. Spomenica delavcev:

Delavstvo premogokopa v St. Janžu se čuti z uvedbo štirinajst dnevnega izplačevanja v njih največjih interesih oškodovano. Tako izplačevanje daje le male svote, ki ne zadostujejo za pokritje večjih redno se ponavljajočih izdatkov in je tudi nemogoče večje svote si prištediti (!) izplačevane na ta način je tembolj neprijetno, ker kupujemo naše potrebščine pri obrtnikih, ki svoje zaključke in obračune samoumevno na podlagi navadnega leta, oziroma mesečno sklepajo in tudi ob teh dobah od nas denar zahtevajo. Mi bi vrnitev k stari plačilni navadi z enim polmesečnim predplačilom z veseljem pozdravili, ker bi nam zlasti potem preje možnost bila dana, enar prihraniti (!). Tudi smo mnenja, da pomeni ta postava skrajšanje naših pravic glede samoodločevanja in svobode, ki so nam sicer potom državljankega zakona zajamčene z našim delodajalcem plačilne pogodbe za nas na ugoden način sklepati.«

9. Ivan Wokung, Šmartno pri Litiji: »Z mnenjem rudarske zadruge za Tirolsko in Vorarlberško se popolnoma strinjam.«

10. Kranjska Industrijska družba, Jesenice, se strinja z mnenjem rudarske zadruge za Tirolsko in Vorarlberško.

11. Josip Matič v Celju ravno tako.

12. Premogokop v Kočevju: »Ta postava je zbudila tudi pri našem delavstvu največjo nezadovoljnost (!), vedno se slišijo pritožbe, da vkljub zvišanemu (!) zaslužku ni več mogoče gospodariti, konsum pijače se je znatno zvišal in s tem tudi vse slabe posledice.«

13. Idrija se strinja z mnenjem rudarske zadruge za Tirolsko in Vorarlberško, toda krajevni delavski odbor ni za mesečno izplačevanje kakor je bilo popreje.

Predsednik nadalje pravi, da je k uspešni akciji zoper to novo postavo zelo važno slišati tudi mnenje delavstva, zato prej prošni zastopnike delavcev, naj tudi oni izjavijo svoje mnenje.

Odbornik Tomaž Filipič pove, da odbor druge skupine ne more k temu dati nobene izjave, ker za to je zakon, katerega so si rudarji s pomočjo svojih zastopnikov težko priborili. Vendar pa, ako odbor prve skupine, to so gospodje podjetniki in njih pooblaščenici, vedo, da imajo povsod večino proti novemu zakonu, naj puste o stvari tajno glasovati, da se bodo o tem prepričali.

Nadalje opozarja T. Filipič, da predpise §§ 206 a in 206 b, ki jih vsebuje nova postava, podjetniki oziroma njihovi namestniki tudi v našem revirju ne izpolnjujejo. Tako n. pr. se opaža, da se ne izplačuje v šiltni dobi, kakor je čas izplačevanja všteti v čas šihla in da v nekaterih krajih (Kočevje) izplačujejo zaslužek v »markah«, kar ni dopustno, ker je protipostavno.

Odbornik Kraker pravi, da bodo delavci glasovali za štirinajst dnevno plačo, ker jim je bolj prikladna kakor pa mesečna. Kar se pa tiče predumov (Voršusov), ki so jih prej dobivali, so bili odvisni o dobre ali slabe volje šilhtmojstra.

Upravitelj Stöckel zavrača Krakerjevo mnenje in pravi, da ako se slučajno neopravičeno kaj takega pripeti, se vsak delavec lahko pritoži (aha!) pri vodstvu rudnika.

Sploh se je o celi zadevi vršila zelo obširna razprava in končno sklenilo, da se bo to zadevno pri posameznih rudnikih pustilo glasovati.

Tom. Filipič predlaga konec razprave o prvi točki in vpraša, kdo da bode vodil glasovanje.

Dvorni svetnik Bilek predlaga, naj vodijo glasovanje delavcev krajevni delavski odbori in to zaradi tega, da se ne bo moglo reči, da se strankarsko postopa. Sprejeto.

2. Slučajnosti.

Pri ti točki so delavski zastopniki grajali razne nedostatke pri rudnikih, nakar so gospodje odgovorili, da spada to v delokrog krajevnih delavskih odborov ne pa pred veliki odbor.

Nato je predsednik sejo ob pol 12. uri opoldne zaključil.

Predsednik: Dr. Anton pl. Šöpell, s. r.

Zapisnikar: Anton Arko, s. r.

Dasi nas miče, vendar pa nam topot ne preostaja prestor, da bi podjetniški manever in njihove izjave po zaslugi užigosali. Bodemo to starili prihodnjič. Za danes rečemo le toliko, da se je predstoječa gorostasna hinavščina izvršila v prosvitljeno dobi leta 1913 v Ljubljani.

Rudarji, agitirajte med svojimi tovariši za pristop v strokovno organizacijo, in širite povsod „Rudarja“ in „Zarjo“.

Dopisi.

Trbovlje. Nečloveško postopanje in priganjstvo paznika Kanglerja pod obratnim vodstvom gospoda Piča na novi pralnici presega že vse meje dopustnosti. Ni dosti na tem, da uboge delavke za vsako stvar in naj si že bode še tako malenkostna grdo ozmerja, jim vrhtega še prav pogostoma preti s zaušnicami in odpuštom iz službe. Ako se ubogi trpini, ki nimajo plečet, kur, jajc itd., da bi jih »mazali« gospod Piču pri njem vsled sirovega postopanja Kanglerja pritožijo, jih gospod Pič enostavno prav po pasje iz pisarne zapodi. Takim šikanam, kakor na novi pralnici pod zloglasnim vodstvom inženirja Piča in priganjačem Kanglerjem delavstvo v Trbovljah sploh ni nikjer podvrženo. Ako se te razmere ne bodo odpravile in ako ravnateljstvo kakor tudi rudniška oblast v tem oziru ne bodo napravili red, se bode delavstvo obrnilo do Kovača. To naj bo gospodom povedano.

Velenje. Ker odide blagajnik podružnice Unije rudarjev avstrijskih sodrug Anton Hladin dne 4. septembra t. l. na 28dnevno orožno vajo k vojakom, plačajo naj ta čas vsi naši člani svoje tedenske prispevke sodrugu Železniku ali pa sodrugu Valenčaku.

Razne vesti.

Drobne novice. V Bosno in na Hrvaško se je zanesla kolera. V Bosni pojenjuje, zato pa se nevarno širi po Hrvatskem. Gre za pravo azijsko kolero. — V Pulju se je dne 21. avgusta na strelišču pri preizkušnji nekega novega topa iz Škodove tovarne zgodila strašna nesreča. Top je imel pri zaklopu napako, vsled česar se je pri poizkusnem strelu zgodila eksplozija. Trije topničarji so bili ubiti, trije med njimi dva civilna delavca težko ranjeni, več drugih, med njimi inženir Sil od Škodove tovarne, lahko ranjenih. Med težkoranjenimi je bil tudi predsednik mornariškega urada podadmiral Lanjus grof Wellenburg, ki je bil na obeh nogah tako hudo ranjen, da so mu morali obe nogi odrezati, in je umrl. Blazno oboroževanje se torej tudi že na visoki gospodi začneja maščevati. — Volkov, ki so se v zadnjem času naselili na zgornještajerskih planinah in tam kmetom povzročajo velikansko škodo, še niso mogli zaslediti. — Občinskega uradnika v Roveretu na Tirolskem Karla Korardija so vojaške oblasti v Rivi zaradi špijonstva prijeli in zaprli.

Nezgod v šentjanškem rudniku. Rudar Janko Gorenjec je 19. avg. dopoldne zažgal v jami dve mini, od katerih je pa dobil le malo materiala. Hotel je nabasati zato še dve drugi že izvrtani mini na vrhu navpičnega rova. Naenkrat zasliši rudar Borštnar, da kliče Gorenjec z vsega grla na pomoč. Pogledal je kvišku in videl, kako se drži Gorenjec z obema rokama za klin lestve, život pa mu visi nad neizmernim prepodom. V tem trenutku je padel na dno rova Gorenjec klobuk in trije kakor srednje buče veliki kosi premoga. Borštnar se je komaj umaknil v stranski rov, da ni bil zadet. Ker ni več padalo, je šel pogledat, kaj je z Gorenjcem. Videl je, da visi še vedno nad prepodom in da z nogami nikakor ne more na lestev. Gorenjec ga je tudi prosil, naj mu gre za božjo voljo hitro djati noge

na lestvo, ker jih sam ne more in ga moči v rokah zapuščajo. Borštnar je splezal po lestvi navzgor in mu potegnili noge na klin lestve, toda Gorenjcu so noge popolnoma odpovedale: nič se ni mogel upreti nanje. Borštnar ga je moral po lestvi dol do rova skoraj nesti. Od tam so odpeljali Gorenjca na dom in poklicali zdravnika, ki je konstatiral, da ima Gorenjec zlomljen križ (vretenico) in da je ves spodnji život od pasu navzdol popolnoma mrtev in neobčuten. Oddali so Gorenjca v bolnišnico. Če Gorenjec okreva, tedaj bo ostal spodnji del života najbrže popolnoma mrtev in ne bo mogel nikdar več hoditi

Naznanila uredništva.

Trbovlje. Sodruga A. U., prihodnjič.

Velenje. Ker je članek v zadnjem »Rudarju«, v kolikor se peča z rudarskimi uniformami zbudil precej nejevolje, zlasti ker ima tudi nekaj naših članov še uniforme, v pomirjenje izjavljamo, da dotični članek ne pohaja od nobenega našega funkcionarja v Velenjem in da člankov, oziroma dopisov, ki ne bodo podpisani vsaj od enega naših znanih funkcionarjev, v bodoče sploh ne bomo več objavljali. Naknadno smo tudi izvedeli, da so mnogi rudarji, kar se tiče njihove uniforme, v mnogih slučajih popolnoma nedolžni, ker jim je bila pogostoma od njihovih predpostavljanih vsiljena. Sicer pa bomo ob priliki na podlagi zgodovinskih podatkov postanek rudarske uniforme nepristransko popisali. Iz navedenega vsakdo lahko pač posname, da ni bil in ni namen koga žaliti. Naše tovariše pa pozivljamo, da se ne puste od nikogar begati, kajti očitno se hoče stvar od gotove strani izrabljati. Nam je pač vse eno, če ima kdo uniformo ali ne.

Svarilo!

Koder se prodajajo ponaredbe, naročite pristni

naravnost od izdelovalnice pod naslovom:

Rastlinska destilacija „FLORIAN“ v Ljubljani.

Postavno varovano.

I. Jax & sin

Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji „Adler“.

Vozna kolesa.

Ceniki zastonj in franko.

Priporočamo našim KOLINSKO CIKORIJO!
-- gospodinjam --
iz EDINE Slovenske Tovarne v Ljubljani.